

Sygn. akt VI U 1276/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2021r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Romuald Dalewski

Protokolant – protokolant sądowy Katarzyna Słaba

po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 2021r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 11 sierpnia 2021r., znak: (...) -2004

z dnia 12 sierpnia 2021r., znak: (...)

w sprawie: M. K.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość kapitału początkowego i emerytury

zmienia zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 11 sierpnia 2021r., znak: (...) -2004 i z dnia 12 sierpnia 2021r., znak: (...) w ten sposób, że do ustalenia kapitału początkowego ubezpieczonej M. K. uwzględni urlop wychowawczy trwający od dnia 16 listopada 1981r. do dnia 30 czerwca 1982r.

Sędzia Romuald Dalewski

Sygn. akt VI U 1276/21

UZASADNIENIE

Zaskarżonymi decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 11 i 12 sierpnia 2021 r., organ rentowy ustalił ubezpieczonej M. K. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku. ZUS wskazał, że pierwotnie, decyzją z dnia 21 marca 2007 roku, do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto staż 18 lat, 3 miesiące i 11 dni okresów składkowych i 5 miesięcy i 20 dni okresów nieskładkowych. Do stażu pracy wliczono między innymi okres zatrudnienia w Wojewódzkim Biurze (...) w B. od 15 czerwca 1981 roku do 30 czerwca 1984 roku. Tymczasem ubezpieczona wraz z wnioskiem o emeryturę przedłożyła w dniu 27 lipca 2021 roku zaświadczenie, z którego wynikało, iż w okresie od 16 listopada 1981 roku do 7 lipca 1982 roku korzystała z urlopu wychowawczego. Powyższe uwzględniono do ponownego ustalenia kapitału początkowego.

W odwołaniu od tej decyzji ubezpieczona wniosła o ich zmianę. Ubezpieczona stwierdziła, iż przepracowała 224 miesiące i kapitał początkowy winien być ustalony jak w decyzji ZUS z dnia 21 marca 2007 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Zgodnie z treścią art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U 2016.887) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy). Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 ww. ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy: okresy składkowe, o których mowa w art.6; okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5; okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2. Podstawę wymiaru kapitału początkowego, w myśl ust.3 art.174 ww. ustawy, ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz art.18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed 1 stycznia 1999 roku.

Odesłanie z art.173, art.175 ust. 4 oraz art.174 ust.3 ww. ustawy do wymienionych w nim przepisów oznacza, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego i przeliczenia jego wysokości są takie same, jak zasady ustalania i przeliczenia podstawy wymiaru emerytur i rent. Zgodnie z treścią art.15 ust.1 podstawę wymiaru świadczenia stanowi ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez ubezpieczonego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok w którym złożono wniosek o emeryturę lub rentę. Natomiast stosownie do treści art.15 ust.6 ww. ustawy na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust.4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu. Za podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne w tych okresach przyjmuje się kwoty wynagrodzenia wypłaconego przez pracodawcę. Osoba ubiegająca się o emeryturę lub rentę musi więc wykazać wysokość przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, a jeżeli była pracownikiem - wysokość wynagrodzenia. Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez zainteresowanego, która nie koniecznie musi odpowiadać wysokości faktycznie uzyskanego wynagrodzenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 sierpnia 2006 roku, I UK 27/06, OSNP 2007/15-16/235).

Nie należy przy tym pomijać, że instytucja prawna kapitału początkowego jest elementem zreformowanego systemu emerytalnego, stąd wszelkie przepisy dotyczące kwestii kapitału początkowego winny być interpretowane w zgodzie z funkcją i celem, jakie zostały przypisane nowej regulacji prawnej systemu emerytalnego. Uprawnienia emerytalne nabyte przez płacących składki przed dniem wejścia w życie reformy (przed 1 stycznia 1999 roku) zostają przeliczone według dotychczasowych zasad na tzw. kapitał początkowy, który zostaje dopisany do stanu indywidualnego konta ubezpieczonego i wraz z wpłacanymi po 1 stycznia 1999 roku składkami będzie tworzył „kapitał” stanowiący przy przejściu na emeryturę podstawę dla ustalenia jej wysokości. Wartość kapitału początkowego może być zasadniczo determinowana wysokością dochodów, od których opłacono składki na ubezpieczenie społeczne, uzyskiwanych przed 1999 roku oraz długością przebytych okresów składkowych i nieskładkowych (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2007 roku, III AUa 676/07).

Zgodnie z § 21 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz.U. nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru

emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument na podstawie, którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu, było uwzględnienie do wyliczeń kapitału początkowego okresu korzystania z urlopu wychowawczego.

Ugruntowane orzecznictwo sądowe stoi na stanowisku, że w postępowaniu przed Sądem, także wówczas, gdy przedmiotem sporu jest udowodnienie wykonywania pracy w spornych okresach, fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie mogą być dowodzone wszelkimi dostępnymi środkami, a do Sądu należy ocena ich wiarygodności (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, III Aur 294/93, PS-wkl. 1994/3/6). Tym bardziej w postępowaniu sądowym mogą być przeprowadzone dowody z innych dokumentów niż wymienione w § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 4 marca 1997 r., III AUa 105/97, Apel/ W-wa 1997/2/7). Tym samym, skoro wskazane orzecznictwo znajduje i w niniejszej sprawie zastosowanie należało uznać, iż odwołująca się mogła udowadniać wszelkimi dostępnymi środkami okoliczności potwierdzające swoje twierdzenia.

M. K. kwestionując zaskarżone decyzje ostatecznie sprecyzowała żądanie w ten sposób, że domagała się przy ustalaniu kapitału początkowego uwzględnienia urlopu wychowawczego, z którego korzystała, jedynie w okresie od 16 listopada 1981 roku do 30 czerwca 1982 roku zamiast przyjętego od 16 listopada 1981 roku do 7 lipca 1982 roku. Z dokumentacji zawartej w aktach emerytalnych odwołującej i aktach sądowych wynika, iż ubezpieczona M. K. w okresach od 16 listopada 1981 roku do 15 marca 1982 roku i od 15 marca 1982 roku do 30 czerwca 1982 roku przebywała na urlopie wychowawczym.

Dowód: zaświadczenie Dyrektora (...) we W. z dnia 29 września 2021 roku, zaświadczenia sam. ref. ds. pracowniczych Wojewódzkiego Biura (...) w B. z dnia 18 grudnia 1981 roku, pismo (...) z dnia 12 marca 1982 roku – k. 10, 23 akt sądowych; akta osobowe ubezpieczonej – k. 15 akt sądowych; karty wynagrodzeń ubezpieczonej za sporny okres - k.26.

Wprawdzie w aktach osobowych ubezpieczonej znajduje się też dokument, z którego wynika, iż ubezpieczona przebywała na urlopie wychowawczym do dnia 7 lipca 1982 roku, to jednak należy stwierdzić, że data końcowa urlopu wychowawczego widniejąca na tym dokumencie została ręcznie poprawiona (wcześniej widniała data 30 czerwca 1982 roku), a sam dokument jest niezgodny z pozostałym materiałem dowodowym w tym przede wszystkim z kartami wynagrodzeń za sporny okres. Zdaniem Sądu Okręgowego z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, iż ubezpieczona M. K. w okresach od 16 listopada 1981 roku do 15 marca 1982 roku i od 15 marca 1982 roku do 30 czerwca 1982 roku przebywała na urlopie wychowawczym.

Mając na uwadze całokształt przedstawionych wyżej okoliczności i rozważań Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżone decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i do ustalenia kapitału początkowego ubezpieczonej M. K. uwzględnił urlop wychowawczy trwający od 16 listopada 1981 roku do 30 czerwca 1982 roku. Sąd pozostawił organowi rentowemu wyliczenie wysokości kapitału początkowego.

SSO Romuald Dalewski